

2021-02-11

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Ulrika Appelberg
Avdelningen för vård och omsorg
Carin Renger

Till
Infrastrukturminister Tomas Eneroth

Kopia till
Socialdepartementet
Trafikverket

Hemställan om förlängning av alla temporära beredskapsflygplatser till 31 december 2021

Hemställan

- Sveriges Kommuner och regioner (SKR) hemställer om att regeringen avsätter resurser för att kunna förlänga alla de nu temporära beredskapsflygplatserna till 31 december 2021, samt att Trafikverket får i uppdrag att ansvara för bedömning av behoven under perioden.
- SKR hemställer även om att ersättningsmodellen för de temporära beredskapsflygplatserna förändras så full kostnadstäckning kan nås. Det kan med fördel tas fram en tillfällig modell som gäller under de särskilda förutsättningar som nu råder.
- Trafikverket bör få i uppdrag att förhandla om ersättningsnivå med varje enskild temporär beredskapsflygplats utifrån deras förutsättningar.

Bakgrund

Intensivvården samt vårdens behov

Platsläget inom intensivvården pga. covid-19 pandemin har förbättrats senaste tiden även om belastningen fortsatt är hög och det ser olika ut i landet. Pandemin är dock inte över. Det finns fortsatt risk för att smittspridningen kan komma att öka igen med ökande belastning inom sjukvården som följd. Samordning av IVA platser i landet fortsätter och regionerna stödjer varandra. Det går inte att förutsäga hur smittspridningen och behovet av intensivvård kommer att utvecklas i landet, vilka regioner som kommer ha behov av avlastning genom att flytta patienter och inte heller vilka regioner som har möjlighet att ta emot patienter. Det är därför nödvändigt med förlängda avtal på minst alla de nu befintliga temporära beredskapsflygplatserna som har avtal. Detta är viktigt för att ge förutsättningar att stödja regionernas möjligheter att lösa det fortsatt akuta behovet av ambulanstransporter med flygplan och helikopter på grund av pandemin. Det sker transporter även av andra patienter än de som

genomförs av IVA-patienter med anledning av pandemin. Vissa av dessa transporter är högprioriterade och akuta så som exempelvis hjärnblödning eller trauman. Även dessa transporter är i stort behov av att flygplatser kan öppna med kort varsel.

Luftburen ambulanstransport är att föredra för långväga transporter av svårt sjuka personer då den transportmedicinska kunskapen om intensivvård är hög och tiden för transport blir kortare.

Temporära beredskapsflygplatser behövs under en längre tidsperiod

Den reguljära flygverksamheten på flygplatser har under pandemin starkt begränsats eller helt upphört. Upp emot 90 procent av allt reguljärflyg ligger idag nere och pandemin kommer påverka flygplatsernas förutsättningar under lång tid framöver. För de regionala flygplatserna innebär det att man inte kommer ha normala öppettider och därför kan man inte heller garantera någon beredskap att öppna flygplatser för ambulansflyg eller annat samhällsviktigt flyg. Sverige riskerar att inte klara av att lösa behoven för ambulansflyget och övrigt samhällsviktigt flyg. För att klara av de behov som finns inom vården anser SKR därför att regeringen måste fatta beslut om att tillföra mer resurser samt förlänga de temporära beredskapsflygplatserna från 1 mars till 31 december 2021. SKR anser att Trafikverket bör få uppdraget att ansvara för bedömning av behovet under perioden och SKR ser gärna att avtal med de temporära beredskapsflygplatserna tecknas minst kvartalsvis. Förändringar i behovet sker inte så snabbt att det motiverar att ha kortare avtal. Det är först när reguljärflyget är tillbaka på mer normala nivåer som öppethållandet av flygplatserna kan förväntas fungera som tidigare.

SKR har tagit fram ett underlag om hur användningen av de temporära beredskapsflygplatserna sett ut under perioden 23 december 2020 till 31 januari 2021. Totalt har 380 flygambulansrörelser (ambulanshelikopter är inte inkluderat) genomförts i hela Sverige av tre olika ambulansflygbolag. SKR har sammanställt underlaget som beskriver både rörelserna och antalet tillfällen som de temporära beredskapsflygplatserna samt regionala flygplatser utan beredskap nyttjats under perioden (se bilaga sammanställning ambulansflyg dec-jan). Totalt visar siffrorna att 27 procent av alla ambulansflygningar har använt sig av de temporära beredskapsflygplatserna eller regionala flygplatser utan beredskap. Siffrorna visar tydligt att de ordinarie beredskapsflygplatserna i Sverige inte alls täcker sjukvårdens behov. Den användning av flygplatser och spridning över landet som skett under den undersökta perioden ska ses som en ögonblicksbild och inte ses som representativ för det totala behovet då detta varierar över tid.

Ersättningsmodell och kostnadstäckning för de temporära beredskapsflygplatser

Den ersättningsmodell som används för de temporära beredskapsflygplatserna har visat sig inte inkludera alla kostnader som en flygplats har för sin beredskap och

regeringens beslut om maximalt 200000 kr/månad och flygplats innebär en olämplig begränsning. För 2021 har regeringen inte heller fattat något beslut om något extra stöd till de regionala flygplatserna vilket gjordes för 2020 och flera av de nu temporära beredskapsflygplatserna fick heller inte ta del av det extra stödet. Det innebär att det ekonomiska läget är besvärligt och det riskerar försämrats ytterligare om inte full kostnadstäckning ges för de temporära beredskapsflygplatserna. Det är inte rimligt att fåtal kommuner och regioner ska ta kostnader för det samhällsviktiga ambulansflyget som nationen behöver för att klara denna pandemi.

I den befintliga ersättningsmodellen är ersättningen framräknad innan pandemin och baserade på en normal öppethållning som oftast var långt större än den som är aktuell idag. Under pandemin har nästan alla flygplatser dragit ned betydligt på normalt öppethållande vilket leder till ett behov av fler timmar per dygn för beredskap. Det finns även kostnader som uppstår och inte ersätts i den befintliga ersättningsmodellen. SKR anser att det är nödvändigt att förändra ersättningsmodellen och att regeringen fattar beslut om en ny modell med full kostnadstäckning för de temporära beredskapsflygplatserna från mars månad och framåt. Det kan med fördel tas fram en tillfällig modell som gäller under de särskilda förutsättningar som nu råder. Trafikverket bör även fortsättningsvis ha uppdraget att teckna avtal med de temporära beredskapsflygplatserna. I Trafikverkets uppdrag bör ingå att förhandla med de aktuella flygplatserna utifrån deras förutsättningar och kostnader.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande

Bilaga – Sammanställning ambulansflyg dec-jan